https://doi.org/10.33004/reumatizam-supp-73-1-15

Neuropsihijatrijske manifestacije u sistemskom eritemskom lupusu – iskustva jednog centra

Neuropsychiatric Manifestations in Systemic Lupus Erythematosus: A Single-Center Experience

Željka Kardum [1,2], Barbara Kosić [2], Ivana Kovačević [1], Ana Marija Masle [1,2], Ana Šimac [1], Mirna Lucić [1], Dora Uršić [1,2], Antea Marošević Mandić [1], Sonja Vukadin [1,2], Jelena Miletić [1], Jasminka Milas-Ahić [1,2]

[1]*Zavod za reumatologiju, kliničku imunologiju i alergologiju, Klinika za unutarnje bolesti, KBC Osijek, J. Huttlera 4, 31000 Osijek, Hrvatska*
[2]*Medicinski fakultet Osijek, Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku, J. Huttlera 4, 31000 Osijek, Hrvatska*

Uvod: Neuropsihijatrijski sistemski eritemski lupus (NPSLE) obuhvaća heterogenu skupinu neuroloških i psihijatrijskih manifestacija koje se najčešće javljaju u ranijoj fazi bolesti, a mogu biti i njezina prva manifestacija. Zbog izrazite heterogenosti kliničke slike, procijenjena prevalencija NPSLE varira, a nakon isključivanja blažih neuropsihijatrijskih manifestacija procjenjuje na oko 4,3%, uz incidenciju od 7,8%. Cilj istraživanja bio je utvrditi učestalost i klinička obilježja NPSLE u bolesnika sa SLE liječenih u jednom tercijarnom centru te usporediti obilježja bolesnika s NPSLE i bolesnika bez neuropsihijatrijskih manifestacija.
Ispitanici i metode: Provedeno je retrospektivno presječno istraživanje bolesnika sa SLE koji su se tijekom 9 godina liječili u KBC Osijek. Podaci su prikupljeni pregledom dostupne medicinske dokumentacije iz bolničkog informacijskog sustava. Analizirani su demografski podaci, manifestacije bolesti, aktivnost bolest, imunosupresivno liječenje te pojava NPSLE kao prve manifestacije. Kategorijske varijable uspoređene su Fisherovim egzaktnim testom, a kontinuirane i ordinalne varijable Mann–Whitneyjevim U-testom.
Rezultati: Analizirana su 233 bolesnika sa SLE, od kojih su 218 (93,6%) bile žene. NPSLE je utvrđen u 18/233 bolesnika (7,7%). Najčešća neuropsihijatrijska manifestacija bila je epilepsija, u 7/18 (38,9%) bolesnika, zatim polineuropatija u 3/18 (16,7%), a od ostalih manifestacija utvrđene su kognitivne smetnje, longitudinalni ekstenzivni transverzalni mijelitis, novonastala glavobolja, koreja i akutna psihotična epizoda. U 3/17 bolesnika (17,6%) NPSLE je bio prva manifestacija SLE. Bolesnici s NPSLE imali su višu aktivnost bolesti prema SELENA-SLEDAI te veće kumulativno oštećenje prema SLICC/ACR indeksu u odnosu na kontrolu. Klinička remisija bila je značajno rjeđa u bolesnika s NPSLE (44,4% prema 80,0%; p = 0,002). U jednog bolesnika zabilježen je smrtni ishod povezan s aktivnošću NPSLE. Svi bolesnici s NPSLE liječeni su glukokortikoidima i antimalaricima. Od ostale terapije primali su mikofenolat mofetil, ciklofosfamid, intravenske imunoglobuline, metotreksat i rituksimab.
Zaključak: U istraživanoj populaciji NPSLE je bio prisutan u 7,7% bolesnika sa SLE, pri čemu je epilepsija bila najčešća manifestacija. Bolesnici s NPSLE imali su veću aktivnost bolesti i i veće kumulativno oštećenje te su rjeđe bili u kliničkoj remisiji u odnosu na ostale.

Ključne riječi: sistemski eritemski lupus, neuropsihijatrijski lupus, neurološke manifestacije
Keywords: systemic lupus erythematosus, neuropsychiatric lupus, neurologic manifestations
E-mail adresa prezentirajućeg autora: zeljkakardum@gmail.com
Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa